

OPERATIVNO MASKIRANJE JEDINICA

Mada je maskiranje neodvojivi deo borbenog obezbeđenja i veština kojom se postiže iznenađenje, ono je retko predmet širih razmatranja u vojnoj literaturi, pa čak ni u najnovijoj istoriji koja se svestrano bavila operacijama drugog svetskog rata. Izuzetak u tom pogledu je knjiga V. A. Maculenka,¹ doktora istorijskih nauka, koji je, kako kaže, »pokušao u izvesnom stepenu popuniti prazninu« u toj oblasti.

Koristeći, pre svega, dokumente iz arhiva Ministarstva odbrane SSSR, on je nastojao da objektivno analizira mere koje su preduzimale komande frontova, armija i njihovi štabovi radi maskiranja jedinica u nekim važnijim operacijama sovjetskih oružanih snaga tokom drugog svetskog rata, utvrdi ono što je u njima najpoučnije i, najzad, pokaže kako se neprekidno usavršavalo majstorstvo oficira i generala u rešavanju tog važnog zadatka.

Operativno maskiranje pisac posmatra kao jedno od osnovnih sredstava za ostvarenje operativnog iznenađenja. Njegova je svrha da dezorijentiše neprijatelja o karak-

teru predstojećih borbenih dejstava, zamisli operacije, njenom obimu i vremenu izvođenja. Ostvaruje se, pre svega, dezinformacijama protivnika, širokim iskorišćavanjem različitih tehničkih sredstava, zemljišnih uslova, merama za čuvanje vojne tajne, tajnim komandovanjem i drugim. Za sprovođenje operativnog maskiranja koriste se operativne i taktičke jedinice KoV, RV, PVO, a na pravcima blizu mora i RM.

Bez obzira na period i vrstu operacija, piševa razmatranja o operativnom maskiranju kreću se u četiri pravca: operativne situacije u kojoj se planira maskiranje, direktivâ (planova, naređenja) za maskiranje, mera kojima se one ostvaruju i zaključaka o postignutom.

Kako je, po definiciji autora, jedan od glavnih zadataka operativnog maskiranja da sakrije od neprijatelja udarne snage fronta i armija, iz operativne situacije, prikazane ponekad na šemi, najčešće saznajemo koji je početni raspored tih jedinica, vrstu i karakter predložene operacije, zamisao manevra i svrhu planiranih maskirnih mera u okviru njega.

Nesumnjivo je da su od svega najdragoceniji zaključci koje pisac izvlači iz svojih razmatranja. Čini to iz analize pojedinih operacija, i na kraju svakog poglavlja knjige.

¹ Maculenka, Viktor ANTONOVIČ, Operativna maskirovka vojsk. — Moskva, Voenizdat, 1975;

Svakako, za čitaoca je najinteresantniji zaključak na kraju dela u kome se, u suštini, kaže sledeće:

— umešno sprovedeno operativno maskiranje — najvažnije sredstvo za postizanje iznenađenja — doprinosi uspešnom izvršenju borbenih zadataka u napadu i odbrani, smanjuje gubitke u ljudstvu i borbenim sredstvima, prisiljava neprijatelja da donosi pogrešne odluke koje uslovljavaju njegov poraz;

— efikasnost operativnog maskiranja zavisi od svrshodne organizacije i planiranja, tajnosti, istinitosti, blagovremenosti i raznovrsnosti preduzetih mera, od strogog poštovanja mera trupnog maskiranja, neprekidne kontrole sa zemlje i iz vazduha;

— dezorijentacija neprijatelja u pogledu karaktera (zamisao, obim, vreme izvođenja) predstojećih dejstava postizana je: imitacijom pravca glavnog udara, lažnim grupisanjem snaga i sredstava na drugostepenim pravcima ili na pravcima koji vode na bok i u pozadinu neprijatelja, delimičnim dejstvima manjim snagama radi obezbeđenja dejstava glavnih snaga, stvaranjem lažne situacije na unutrašnjem i spoljnjem frontu okruženja, kretanjem lažnih kolona; skrivanjem pravih i izradom lažnih objekata, obilnim korišćenjem različitih maskirnih sredstava, zemljišnih uslova i mraka; merama za očuvanje vojne tajne, tajnim komandovanjem;

— važnu ulogu u operaciji operativnog maskiranja imalo je cen-

tralizovano rukovođenje Vrhovne komande i Generalštaba. Zamisao o maskirnom manevru odobravalala je Vrhovna komanda, odluku o operativnom maskiranju donosio komandant fronta, plan razrađivao načelnik štaba, a potvrđivao ga Vojni savet. U armijama je operativno maskiranje vršeno po direktivi komandanta fronta, a njegova odluka obično je obuhvatala: zamisao o maskirnom manevru, snage i sredstva za svu dubinu operacije, rokove pripreme i izvršenja plana operativnog maskiranja, i kontrolu maskirnih mera. Odluke o maskiranju treba da proizilaze ne samo iz plana borbe vlastitih jedinica nego i suseda. Kada se radi o maskiranju glavnog udara, za njegovu sprovođenje treba privući sve rodove vojske i vidove oružanih snaga.

Ovaj bi prikaz bio nepotpun ako se ne bi pomenule dve stvari — knjiga dosta često govori o trupnom i strategijskom maskiranju pa je slika o maskiranju koju su sprovodile jedinice sovjetske armije potpunija, i — u knjizi nema reči o maskiranju protiv novih tehničkih sredstava koja su se pojavila u drugom svetskom ratu. Međutim, »Operativno maskiranje jedinica« je veoma korisna knjiga jer govori o svim onim maskirnim merama, sredstvima i postupcima koji će se uvek moći i morati svestrano koristiti, bez obzira na usavršenost opreme i naoružanja i njihovu zasíćenost na bojištu.

S. J.

FOREIGN AFFAIRS

Časopis SAD o aktuelnim temama iz međunarodnih odnosa, u broju 1 za oktobar 1976. godine, donosi sledeće članke:

Trostranost: »Saradnja« za šta? ...
Richard H. ULLMANN

Kineska politika u budućoj administraciji. — Jerome Alan COHEN

Izrael: Slučaj odbrambene mogućnosti granica. — Jigal ALLON

Anti-gionistička rezolucija. — Bernard LEWIS

Strategijska energija: Put koji još nije preduzet. — Amory B. LOVINS

Kanada: Novi nacionalizam. — Abraham ROTSTEIN

Trka u kontroli nuklearnog naoružanja. — Paul Doty, ALBERT Caruesale, Michael Nacht

Projektil: Kraj kontrole naoružanja?
Alexander R. VERSHBOW

Južni deo Afrike: Južnoafričko gledište. — John BARRATT

Unutar Lagera: Bela vlast u Južnoj Africi. — John de St. JORRE

Petsto godina američke spoljne politike.

Sjedinjene Američke Države i ravnoteža u Evropi. — GORDON A. Craig

Sjedinjene Američke Države i Latinska Amerika: Završetak hegemonističke samostalnosti. — Abraham F. LOWENTHAL

STRATEGIC REVIEW

Časopis Instituta za strategijska istraživanja SAD, u broju 3 za 1976. godinu, donosi ove članke:

Budućnost službe bezbednosti — Hanson W. BALDWIN

Plima, oseka i druga strujanja na Pacifiku: Pomorske implikacije dužeg trajanja — adm. James L. HOLLO-WAY

Uticaj tehnologije na snage deterenta
SAD — Gen. William J. EVANS, SAD

Sporazum u Helsinkiju i samoodlučivanje — Stefan KONBONSKI

Mitologija službe bezbednosti u Vašingtonu — gen. ppuk. Daniel O. GRAHAM, SAD

Severnija područja i sovjetske mogućnosti i koncepcije — John ERICKSON

Strategija odbrambene koncepcije — gen. ppuk. John W. Pauly, RM SAD i kapt. Michael O. WHEELER, RM SAD

Sovjetska intervencija u Angoli: Namine i mešanja — Peter VANNEMAN i Martin JAMES

ORBIS

a journal of world affairs

Časopis za spoljnopolitička istraživanja SAD, donosi ove članke:

a) u broju 1 za 1976. godinu:

Moralni ciljevi i filozofske osnove američke spoljne politike — P. SI-BESI

Osnovi američke spoljne politike za kraj XX veka — A. MOOGENTAU

Američka sutrašnjica — A. BAČEN

Amerika u revolucionarnom svetu — N. PALMER

Novi svetski ekonomski poredak — V. BRANER

Američka spoljna politika: obnovljene ili otkrivene vrednosti — K. TOM-PSON

Američka ideja i zapadna hemisfera: juče, danas, sutra — A. VAJTEJKEV

Radikalni revizionizam i dezintegracija konsensusa američke spoljne politike — V. DŽONSTON

Ideja (ili fikcija) jednakosti među ljudima i nacijama — D. HEMFRI

b) u broju 3 za 1976. godinu

Razmatranja o novoj spoljnoj politici — Paul SEABURY

Da li će Sovjetski Savez uskoro raspolagati sa prvom udarnom sposobnošću? — R. J. RUMMEL

Sloboda komunizma u Zapadnoj Evropi? — Richard PIPES

U poseti Kini — G. W. CHOUDHURY

Nova ravnoteža svjetskih sila i njen uticaj na Jugoistočnu Aziju — Thannat KHOMAN

Sovjetska procena »Korelacije svjetskih sila«: Implikacije američke spoljne politike — Michael J. DEANE

Afričke dimenzije o politici Indijskog okeana — Chester A. CROCKER

Spoljašnje intervencije u unutrašnjem ratu: politika i diplomatija u angolskom civilnom ratu — Charles K. EBINGER

Ograničenja nacionalne nezavisnosti u sovjetskom bloku: Razmatranje rumunske spoljne politike — Vladimir SOCOR

Spoljna politika »Novog Pakistana« — Shirin TAHIR-KBELI

Japanske perspektive i očekivanja koja se odnose na američku ulogu u Koreji — Jung H. PARK

Promena odnosa sila između Srednjeg istoka i Južne Azije — Howard WRIGGINS

c) u broju 4 za 1976. godinu:

Pokušaj predupređenja u petom arapsko-izraelskom ratu — S. ROSAN

Geopolitičke osnove integracije Jerusalima — S. KOEN

Stvaranje međunarodnih normi za podeljeno društvo — A. HEMERLI
Konstruktivna potrošnja — B. ALBERT

Nuklearno odvracanje i srednje sile

Predlog za doktrinarne promene u francuskom i britanskom slučaju — G. OTON

Problem evropskog detanta — G. FLIN

Ekonomski problemi savezništva NATO — C. G. BAJV

Kineska strategija kontraopkoljavanja: Pomorski element — F. ROMANS

Nacionalna bezbednost, odbrambena strategija i spoljna politika — Gledanja Indonezije — S. M. VANDER KOEF

Sledeća faza u istraživanjima nuklearne prezasićenosti — L. DAN

Military Review

Stručni časopis Kopnene vojske SAD, donosi ove članke:

a) u broju 8 (avgust) 1976. godine

Mit tenka ili Miraž raketa? — Charles WAKEBRIDGE

Najbolja odbrana je... — major Walter P. LANG, SAD

Klauzevic i sovjetska strategija — Antonio PELLICIA, brig. gen. vazduhoplovnih snaga Italije

Vojna podrška strategijske politike NATO — major Edward A. CORCORAN

Problem gerile u retrospektivi — George H. QUESTER

Strategija nekonvencionalnog načina ratovanja... — puk. George E. PALMER, SAD

Kratki pregled događaja u Vijetnamu: Vojne operacije posle sporazuma o prestanku vođenja borbi — I deo — general-major u penziji Charles J. TIMMES, SAD

Dimenzije tekuće vojne strategije, SAD — ppuk. C. R. NELSON, SAD

b) u broju 9 (septembar) 1976. godine:

Zabrinjavajući izgled radne snage u sistemu odbrane — gen. Bruce PALMER, SAD

Forsirani napad: Izgubljena veština? Kratki pregled događaja u Vijetnamu: Vojne operacije posle sporazuma o prestanku vođenja borbi — II deo — general-major u penziji Charles J. TIMMES, SAD

Naftonosna polja severnog dela Aljaskе — puk. Lewis L. SIMPSON

Potreba da se zna — Jock HASWELL
Kontranapad: Strategijske implikacije — Gerard K. BURKE

c) u broju 10 (oktobar) 1976. godine:

Slučaj Mayagnez — Kriza rukovodjenja — ppuk. Donald E. CARLHE
Blitzkrieg: Preuranjen ukop — Colin S. GRAY

Strategijski značaj Pacifičkih otoka — Allan W. CAMERON

Vojna istorija: Ključna armijska procuavanja

Britanska kolonija — Hong Kong — puk. Norman L. DODD, V. Britanija
Služba bezbednosti u strategijskoj ekonomiji — maj. Carl MOOR

Trgovina nafte Kine u toku 1980. godina: bliži izgledi — puk. Sidney KLEIN, SAD

Rat koalicije — oživotvorenje Pekinške legitimnosti — puk. James B. AGNEW, SAD

Motivacije napredovanja u čin pukovnika u armiji SAD — puk. George E. TAYLOR, SAD

RUSI

Journal of the Royal United Services Institute for Defence Studies

Časopis Instituta za odbrambena proučavanja Velike Britanije, donosi sledeće članke:

a) u broju 2 (juni) 1976. godine:

Opasnost sa kojom se suočavamo — A. E. Y.

Vojna gotovost NATO — Peter MILL-NORTON, Admiral flote

Napredna tehnologija u savremenom ratu — John H. MORSE

Britanska kopnena vojska danas — William SCOTER, general-potpukovnik

Bezbednost i odbrana Švedske — Nils ANDRÉN

Uzgedna oštećenja u Zapadnoj Evropi od taktičkog nuklearnog oružja — S. T. COHEN i W. R. VAN CLEAVE

Doktrina i vojnik — Colin GORDON
Sovjetske Kopnene snage i konvencionalni način operacija — John ERICKSON

Odluka i uništenje — Norman F. DIXON

Sovjetska nafta 1980-tih: nedostatak ili višak? — R. Rockingham GILL
Uticaj LIDL HARTA na izraelsku vojnu teoriju i praksu — Brian BOND

b) u broju 3 (septembar) 1976. godine:

Strategijski položaj Južne Afrike — Dennis WHEATLEY

Kraljevska mornarica — njen doprinos u nacionalnoj odbrani i odbrani Zapada — Terence LEWIN

Strategije i društvo — Correlli BARNETT

Britanska politika u odnosu na naba-vnu politiku odbrane — G. N. GREEN

Potrebe ofanzivnih operacija na kopnu — R. S. EVANS

Evropska bezbednost — Od Helsinkija do Beča — Colin GORDON

Rat koji je Britanija izgubila — Michael HAYES

Uloga neraspoređenih rezervi — Michael BURKHAM

Zahtev Kongresa za povlačenje američkih trupa iz Zapadne Evrope — Phil WILLIAMS i Scot D. SAGAN

Mađarska narodna armija — Rubin F.

Uloga službe bezbednosti, u napadu na Koventri — N. E. EVANS

Sovjetske operacije prodora: Snalaženje i uzdržljivost — John ERICKSON

c) u broju 4 (decembar) 1976. godine:

Savezne vazdušne snage Centralne Evrope — R. H. ELLIS

Severno krilo NATO-a — John SHARP

Severna pozornica: Sovjetske mogućnosti i koncepcije

Heroji »Tien An Men«: Javna bezbednost Kine — Tom BOWDEN i David S. G. BOODMAN

Vazdušni rat iznad Vijetnama — Adrian HILL

Borba za vazdušnu nadmoćnost na Bliskom istoku od oktobra 1973. do decembra 1975 — Amnon SELLA

Neka razmišljanja o popuni oficirskog kadra — M. J. DUDDING

Nemačka iskustva o bezbednosti pozadine na Istočnom frontu od 1941—1945. godine — Keith SIMPSON

Snaga Varšavskog pakta u Mađarskoj: Ključni elementi u planiranju rasporeda snaga Ugovora — Graham H. TURBIVILLE

Neka mišljenja o nuklearnom načinu ratovanja — David MILLER

Tehnologija savremenog naoružanja. Protivavionski oružani sistem »Blow-pipe« koji se ispaljuje sa ramena borca — GWYNNE — LEWIS

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Grčki opštevojni pregled donosi ove članke:

a) u broju 8 (avgust) 1976. godine:

NATO i Varšavski sporazumi — Admiral flote Hil NORTON

Služba za snabdevanje vodom — puk. inž. Konst. ATANASIU

Gledišta o borbenim tenkovima budućnosti — puk. Helmut RITGEN, SAD

Putevi za cirkulaciju ljudskih ideja — ppuk. G. VALAS

Ratna vrlina Grka — major I. KAKUDAKI

Savremeni trendovi PA artiljerije — major Teod GULAS

Osvajanje utvrđenja »EBEN-EMAEL« — puk. Rudolf VICIH, SR Nemačka

Javni odnosi i komandovanje — ppuk. A. MUZAKITIS

b) u broju 9 (septembar) 1976. godine:

Humanizam pod stalnom smrtonosnom pretnjom tehnologije — gen. ppuk. Ahil TAGARIS

Izviđanje pomoću infra-crvenih zrakova — brigadir Dim. MACUKAS

c) u broju br. 10 (oktobar) 1976. godine

Nastavnik i ratna veština — gen. puk. Nik. PAPARODU

Rat Yom Kippur i pouke u upotrebi tenkova i protivtenkovskih oruđa — Drugo odeljenje GŠ

Ličnost i psihološka veština preživljavanja — Brigadir Andreas PARASKU

Tehnološki razvoj »Elektronike« i njen uticaj na veze — elektronske sisteme — ppuk. Mavromatis STEFANU

Vremenske pojave i njihov uticaj na borbena dejstva — major Kukidakis IOANU

nato review

Časopis informativne službe NATO pakta, donosi sledeće članke:

a) u broju 6 (decembar) 1976. godine:

Odnosi Istok—Zapad: ograničenja i mogućnosti — M. van der STOEL

NATO strategija i nove dimenzije na moru — admiral Isaac C. KIDD

Sovjetska pomorska aktivnost 1971—1976

Upoređenje pomorskih snaga SAD i SSSR

Standardizacija i interoperativne mogućnosti: druga perspektiva — Walter La BERGE

E-3A vazdušni sistem upozorenja, kontrole i zastrašivanja u NATO — general-major John S. PUSTAY i major Dennis STILES

b) u broju 1 (februar) 1977. godine:

Bezbednosna politika Italije i NATO — Vito LATTANZIO

Zastrašujući rat u Evropi — Pregled nekih osnovnih procena — Sam NINU

Da li bi mogli podneti upravljanje ekonomije bez direktiva? — John TUTHILL

Kolaboracije sa naprednim mornaričkim istraživanjima Saveznika — Tom ALLAN